UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Digesti Novi

Bartolus

Lvgdvni, M.D.LXVII.

Vi [et] vi armata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96158

Visual Library

contra eum, eſt textus in l.j.§.illud Labeo.j.de aqua quo.⁊ eſti. Item conſidera, ꝙ tex.in l.in concedendo.alleg.hic per Bart. videtur facere contra eum in ratione ſui dicti.ibi,merito,⁊c. Sʒ Bart.hic loquitur, quando ducendo aquam, nullum damnum fit molendino.igitur,⁊c. Sed dicas quod ius domini aque, ſaltē diceretur in hoc minui: ⁊ ſic ſentiret damnum, quia poſſet reducere per alia ſua predia.

† Claud.de Seyſſell. ¶ Ducere non poterit. Sequitur Alexan. conſi.cviij.in prin.vol.ij.

b Poma. ¶ Decimotertio. In iſta xiij.q.inquantum Bar.alleg. tex.in l.ſeruitutes.§.pe.vide ad iſtum tex. Are.conſi.ſuo.xxx.incip.viſo themate.in iij.dubio,in ver.ex his patet. Et inquātum alleg.tex.in l.iij.§.tractatū. Adde Spe.in ti.de cauſa poſ.⁊ proprie.§.nunc dicendum.verſi.queritur.⁊ Bal.in rub.⁊ in l.item lapilli.ſ.de rerum di. Ang.in l.ij.ſ.de ſerui. Gemi.in c.j.extra de exceſ.prela.in vj.⁊ vide text.in l.fi.j.eod. Limita tamē iſtam deciſionem, vt per tex.in l.iij.§.fi.de itine.actuque priuato.

i ¶ Decimoquarto. In iſta xiiij.q.vide eūdem Bar.in l.j.§.ſicut autem opus.ſ.de aqua plu.arc. Bal.in cōſil.cix.inci.⁊ videtur in j.vol.⁊ in l.iiij.C.de ſer.⁊ aqua.vbi dicit, ꝙ ſi aqua non oritur in meo, tamen poſtquam ingreſſa eſt in meū, poſſum facere quicquid voluero. Vide etiam eundem Bal.in c.cū omnes.ver.pone.ex publico, de conſt. Inquantū Bar.cōcludit valere pactum ⁊c.adde quod no. Bal.in l.pe.per gl.ibi.ſ.de pac.⁊ vʒ pactum ne liceat ſuperiori in ſuo molendino edificare. Secundo no.diligenter illud, qđ dicit Bar.ſi preceſſerit cōſuetudo,⁊c.quia addō ꝙ imo ius qđ competit ex antiqua conſuetudine eſt fortius, quam illud qđ cōpetit ex pacto priuatorū: ita Bal.in ti.de ſer.⁊ aqua. Et ex his verbis Bar.hic decidit queſtionem, quam alibi indeterminatam relinquit Bal.in c.cum eccleſia Vulterana.de ele. an aquam de publico per agrum meum deſcendentem, poſſim contra veterem conſuetudinem diuertere, ad irrogationē hortorum meorū, quos de nouo habeo. Nā lʒ ipſe poſt multa nō determinet: tñ inſpectis verbis Bart.hoc nō poterit. Et hoc quidem confirmat: quia regula eſt, qđ aliqua aqua in qua priuatꝰ ius hʒ, a ſolito curſu diuerti nō pōt, tex.in l.ij.ad fi.⁊ ibi Bal.⁊ Sal. C.ad legē Aquil.⁊ facit tex.in l.poſſeſſio.⁊ in l.ſi manifeſte.C.de ſerui.⁊ aqua. Intellige tñ concluſionem Bar,⁊ predicta, qñ eſſet conſuetudo preſcripta: puta: quia aliquando ſuperiores voluiſſet retiuere aquam ſuperius,⁊ prohibere, tunc enim procedunt ſuperiora: alias enim, ex ſimplici permiſſione non acquiritur tale ius, per tex.in l.j.C.de ſerui.⁊ aqua. Item intellige, qñ eſſet conſuetudo tanti tēporis, cuius initij memoria non extaret in contrarium, cum illa haberet vim pacti,⁊ priuilegij,⁊ conſtitutionis.l.hoc iure.§.ductus aque.j.de aqua quoti.⁊ eſti.⁊ cap.ſup quibuſdā.§.preterea.de verb.ſig. Nā conſuetudo tanti tpis, habetur ꝓ ſeruitute iuris ad hoc cōſtituti.tex.no.in l.ij.§.idē Labeo ait, ſi in agro,ſ.de aqua plu.arc.⁊ ſer.cōſtit.res eſt ſine du.

k ⁊c.Alex. ¶ Decimoquinto. Adde Bal.in l.iiij.C.de ſerui. Addō quod Bal.conſuluit ſm hanc xiiij.q.⁊ illam refert de verbo ad verbum, conſi.cviij.j.lib.⁊ ibi ponit quid ſi ſecundum inferius ſtetit deſtructum, an poſſit reparari. Et de materia huius l.vidō plene, in repet. Chriſtophori Alberici Patauini.

l ¶ Eſſe differentiam. Sed quid ſi Imperator conceſſit mihi caſtrum cum ſuis pertinentijs, an videatur mihi cōceſſiſſe molendina caſtri. Rñ.aut conceſſit ſolam iuriſdictionē,⁊ nō veniunt. Licet enim caſtrum ſit ſub Imperatore, tñ non molendina.l.ſed Celſus.ſ.de contrah.emp.cum gl.in l.inter: ff.de verbo.ſignifi. Aut conceſſit caſtrum cum pertinentijs,⁊ iuribus ad ipſum caſtrum pertinentibus,⁊ veniunt molendina acceſſorie, niſi eſſent molendina priuatorum, arg.l.deprecatio.ſ.ad le. Rho.de iac.⁊ facit ad predicta qđ habetur in l.Publius.§.j.ſ.de cond.⁊ demonſt. Hoc eſt, ꝙ voluit no.Bal.maxime per gl.valde no.in c.j. in prin.de ca.qui cur.ven.⁊ ibi ſubdit Jac.But.diſputaſſe queſtionem aliam. Pone, commune Rhegij conceſſit,⁊ tranſtulit per ſyndicum cuidam Marchioni ciuitatē Rhegij, an per hoc tranſeunt molendina ciuitatis prefate in dominum Marchionem: ⁊ non reuocando in dubium poteſtatem dicte ciuitatis, dicit ꝙ tranſlata iuriſdictione dicte ciuitatis, in dominum Marchionē, dicta molēdina, que ſunt peculiū ciuitatis, apud ipſam ciuitatem remanent,⁊ nō videntur tranſlata: ſed iuriſdictiones que pertinent ad concedentē videntur tranſlate. Sed Bald.dicit, quod idē eſt in molēdinis, ſicut in iuriſdictione, ſi erāt molēdina in dominio concedētis, ſicut ipſa ciuitas: ſecus ſi ad ipſam ciuitatem pertinebant iure priuato: ſi verba hoc patiuntur. Nam ſi de ciuitate ſola facta eſſet mentio, molendina que eſſent extra ciuitatē nō venirent in cōceſſionem.l.nam qđ liquide.§.ſi cui.de pen.leg.⁊ in c.ſi ciuitas.de ſent.excom.in vi.⁊ vide etiā ibi per Bal.maxime per illum tex.vtrum vendita curia, veniant feuda que per curiam alijs erant conceſſa,⁊ ipſum ius vaſſallorum.

Ne quid in flumine publico. Tit.xii.

¶ Glo.querit, in quo differt iſte titulus a precedenti: ⁊ dic vt in ea habes.

LEX I.

AIt pretor.§. Quod autem ait.
a Nota.† de ſignificatione iſtius dictionis, aliter, que eſt ſignificati-
a ua qualitatis, non quantitatis. Item not.[a] in §.ait pretor.ꝙ quando a lege profertur aliquid cū aliqua qualitate, debet vtrūq; probari, ſcilicet illud,⁊ qualitas eius. Facit l.pretor.§.docere.j.vi.bo.rap.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Item no. Vide Ale.conſi.vlt.col.j.vol.ij.conſi.clxxij.eo.vol.⁊ conſi.xlj.vol.iiij.⁊ conſi.lxxxij.vol.j. Are.conſi.lxxxiij.ver.vltimo videndum. Felyn.in c.cum Joannes.de fide inſtru.⁊ in c.ij.verſi.fallit tertio extra de reſcriptis.

§. Sunt autem qui. Iſte eſt not.§.de ipſo facio vnam q.in l.quo minꝰ.ſ.ti.j.vbi hunc.§.bene declaraui,

§. Is autem. Nota, debere inſpici id tempꝰ, quo cer-
† tius poteſt eſſe de natura †rei, de qua a-
a gitur. Et ideo [a]ſi dubitaretur an membrum aliquod eſſet debilitatum, deberet inſpici an vſus rei eſſet deterioratus, habito reſpectu ad id tempus, quo illud membrum habet magis clare ſuum exercitium.

ADDITIO.

a And.Barb. ¶ Et ideo. Unde ſequitur ꝙ ſi ſtatutum loquitur de membro debilitato,⁊ ſic vulnerato,⁊ ſua opera non ſint deteriorata ꝙ tunc non habet locum pena ſtatuti. Vide in text.l.nō ſolum in ver.debilitatum, aut vulneratum.ſ.de rei vendi.⁊ ibi Ange.quod eſt not.dignum.

§. Eſtas. No.gl.in verb.refertur.que incipit, vt ſcilicet tunc finiatur. Not.iſtam gl.† ꝙ eſtas largo modo ſumendo comprehendit ſex menſes ſed ſtricto modo comprehendit tres tantum. quod facit ad multa, que videbitis in l.j.§.eſtatem.j.de aqua quotidiana,⁊ eſtiua.

Ut in flumine publico nauigare liceat. Tit.xiii.

¶ Intelligo iſtud interdictum, ꝙ quis non poteſt prohiberi a priuato nauigare: ſed ab eo, qui habet iura regalia in illo territorio. Unde vere ciuitas iſta poteſt facere ſtatutum, ꝙ aliquibus liceat nauigare per lacum. Peruſinum,⁊ aliquibus non. Ratio, quia iſta talia, ſcilicet, curſus aquarum,⁊ flumina,⁊ lacus pertinent ad eum, ad quē pertinet regalia, vt in feud.que ſint.rega.ca.j.facit qđ no.in l.fi.in prin.ſ.ne quid in loco publico., in gl.in verb.l.que incipit, l.ſcilicet municipali.

¶ De vi ⁊ vi armata. Tit.xv.

LEX I.

† PRetor ait. Nota ex iſto principio, ꝙ iſtud† aduerbium, vnde, ſignificat locum† coheredem ſolo ⁊ etiam immobilem. Item requirit rem eſſe poſſeſſam. Querit
a gloſſa[a] hic vnam queſtionem, quid ſi aliquis, deijcitur de arbore, an habet locum interdictum iſtud: Gloſſ.in verb.coheret, non reſpondet Tu dic. Aut arbor non coheret ſolo,⁊ non hʒ locum iſtud interdictum. Aut coheret ſolo.⁊ habet locum iſtud interdictū, vt d.l.Titius, allegat.in glo.⁊ in l.ſi alius.§.notauimus.infra, qđ vi, aut clam.

ADDITIO.

† Claud.de Seyſſel. ¶ Significat locū Aliquando tamen querit, de tempore.l.ſi conſtante.ſ.ſol.matri.

a Alex. ¶ Querit glo.vide Bal.in l.j.C.ꝙ met.cau.⁊ no.Barto.in l.ſi ita ſtipulatus.in v.oppo.j.partis.j.de verborum obligat.

1 ☞ Poſſeſſio ꝙ ſit duplex, ſcilicet ciuilis ⁊ naturalis.
2 Colonus poſſidet, quando interuertit poſſeſſionem domino.
3 Locatori quando competat hoc interdictum.

a §. Deijcitur. Hic tex.alleg.† ꝙ eſt duplex poſſeſ-
1 ſio ciuilis,⁊ naturalis, vt not.in l.j.in prin.ſ.de acquirē.poſ. Alij qui tenent contrarium aliter exponunt hunc tex.ſed precedens opi.eſt verior. Dicitur hic, non tamen ſi colonus.oppo.ꝙ etiam colonus poſſideat vt j,eo.l.colo-
2 nus.⁊ in l.cum fundum. Reſpon.illud † verum quando colonus, interuertit poſſeſſionem domini: ſeꝰ ſi non interuertiſſet, vt hic
3 † Querit gl.an locatori competat hoc interdictum qui tantum,

ciuiliter poſſidet ſecundum quoſdam. Ita dicit glo. ⁊ non dicit plus. Iſti innuunt, ꝙ locator poſſidet tantum ciuiliter, quaſi dicat colonus naturaliter poſſidet. Sed hoc eſt falſum, quia colonus nullo modo poſſidet, vt hic, ⁊ plene not. C. cõmunia. de vſu. l. j. Modo ad q. aut expellitur dominus, ita quod non colonus, tunc dominus non priuatur poſſeſſione, quia eam retinet per ſuum colonum, ideo non haberet hoc interdictum, vt j. eadem l. §. non alij. autem. Aut expellitur colonus, ⁊ tunc expulſo colono dominus etiam priuatur ſua ciuili, ideo haberet hoc interdictum, vt j. ea l. §. quod ſeruus. ⁊ ſ. de acq. poſ. l. peregre. §. quibus. ⁊ l. iij. §. ꝙ ſi ſeruus. eo. tit.

ADDITIO.

a Alex. ¶ Deijcitur. Et ſic appellatione poſſeſſionis ſimpliciter intelligitur de ciuili, ⁊ naturali, vide Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune. in v. lec. ſ. de acq. poſ. ⁊ pro qua poſſeſſione competat hoc interdictum, ⁊ an competat in poſſeſſione ex primo decreto, no. Imo. in l. ſi quis miſſum. §. fi. ſ. de damno infe. poſt Inno. in c. contingit. de dolo ⁊ contu. dixi poſt Bar. in l. is cui. §. queri poterit. ſ. vt in poſ. leg.

§. **Deieciſſe.** Uide gloſſ. in verb. videor, que incipit quadam. Simile dicit glo. j. ea. l. §. quod ergo, quod ſcʒ intelligitur fieri faciens, quaſi hoc ſit ex interpretatione magis, quam ex verbis. Sed dic, aut verba ſunt ſcripta in rem aut in perſonam, vt dixi in l. hec verba. j. de adul.

§. **Quoties.** Dicitur hic, Si procurator deiecit, tenetur vterq;. Cõtra in l. ſi pcurator. i prin. de cõd. inde. Sol. ibi hʒ generale mandatũ, in quo nõ veniebãt illicita, hic vero loquitur in mandato ſpeciali, ideo tenet vterq;. Item oppo. ꝙ vno ſoluente eſtimationem, poſſet conueniri qui habet rem, l. etiam. §. pe. ſ. de pet. here. Glo. dat plures ſol. vna eſt, ꝙ hec concordat cum illa. Tu dic, quod loquitur quando iſte due actiones dantur cõtra diuerſos ex eodem tamen facto, ideo vno ſoluente an liberant. Ita notant doc. C. de conſti. in l. j. probatur in l. ſi plures. in prin. de dolo. Item oppo. de l. quoties. ſi famil. fur. fec. di. Sol. vt ibi dicam. Itẽ oppo. de l. ij. §. is quis. ſ. de noxali. Glo. ſoluit. Tu dic vt dicam in d. l. quoties.

1 ¶ Duo requiruntur ad hoc, vt quis de maleficio teneatur propter ratihabitionem.

2 Id, quod meo nomine geſtum non eſt, qñ poſſum habere ratum.

3 ſactum poſſum habere ratum. licet non qualitatem facti.

4 In maleficijs in ratihabitio equiparetur mandato.

a §. **Sed ⁊ ſi quod alius.** a Nota tex. ibi, recti⁹ enim dr, ⁊c. Opp. de l. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. ſ. de neg. geſt. lo. que eſt hic in verb.

1 ratum. rñdet, dicit, quod illa concordat cum iſta: † q2 ad hoc vt

b qs teneat de maleficio propter ratihabitionẽ duo requiruntur. Primũ, quod ſit geſtũ nomine meo: ſecundũ, qd habueri, ratum tanꝙ nomine meo geſtum. ⁊ ſi aliquod iſtorũ deficit ex ratihabitione non teneor no. hanc gl. ⁊ aduerte, dicitur in gl. iſta ꝙ ſit nomine meo geſtum. Contra imo non requiritur l. ſi fund⁹

2 §. j. de pigno. Breuiter dicit. Petr. † Quando. q; illud quod, geſtum eſt ab ali no, ſortitur effectum ſine mea ratihabitione; ⁊ tunc non poſſũ habere ratũ niſi ſit geſtũ nomine meo, vt hic, ⁊ d. l. ſi pupilli. §. ſed ſi ego. Aut non ſortitur effectum ⁊ tunc poſſum habere ratum, licet non ſit nomine meo geſtũ, l. ſi fundus. §. j. ſ. de pigno. vbi ſi cõſentio obligationi rei mee facte per alium mihi preiudico: ita dicit Pet. in d. §. ſed ſi ego. ⁊ Ly. refert in l.

c non ideo minus. in prin. in ij. q. C. de accu. Tu vero dicas alter. Lex que dicit, quod meo nomine nõ eſt geſtum, ratũ habere non poſſum. intelligitur vt pro illa ratihabitione negotium trahatur ad me et incipiat ad me pertinere. Ita loquiť ibi d. §. ſed ſi ego Sed ſi volo ratum habere in preiudiciũ alicuius mei iuris, tũc valde bene poſſum licet meo nomine non ſit geſtũ. d. l. ſi fũdus. §. j. Nam ſi pignoraſti rem meam tuo nomine ego poſſum habere ratum. vt mihi preiudicet pignus nec poſſim dicere nõ obli-

d gatã: non tamen vt poſſem agere pignoraticia, vel conueniri. pignoraticia actione, ⁊ ſi negotium pertineat ad me, l. ſi fundus ⁊ eodem modo in re vendita, q2 ſi vendis rem meã nomine tuo poſſum habere ratũ, vt preiudicet mihi in rei vendicatione: nõ tamen vt poſſum conuenire, ⁊ agere actione ex vendito ⁊ ex empto, ⁊ ſic negotium trahatur ad me l. mater. C. de rei vendi. Ita hic in propoſito, ſi delictum commiſſum habeo ratũ, iſta ratihabitio non trahit ad me negotium vt tenear actionẽ deſcendente ex delicto, niſi ſit geſtum meo nomine. Ita dicitur hic. Secundo no. hic, ꝙ eſt neceſſe ꝙ habeam ratum tanquam meo nomine

e geſtum: alias ſecus. ꝙ eſt multum not. Ex quo no. e ꝙ † poſſum,

3 habere ratum factum licet non qualitatem facti, vt C. arbi. tu. l. cum interdicte. ⁊ no. in l. Pomponius ſcribit. ſ. de nego. geſt.

4 ¶ Ultimo quero hic, vtrum † ſit verum indiſtincte, ꝙ in maleficijs ratihabitio mandato comparetur. Dicit glo. ꝙ ſic, fallit in crimine adulterij id, quod gl. dicit, quia adulterium non poteſt comitti per alium, dicit verum in ſe, quia impoſſibile eſt ꝙ factum alterius ſit factum meum, l. verum. de regu. iur. ⁊ ideo eſt impoſſibile, quod ſi tu adulteraſti vnam mulierem, quod illud adulterium ſit factum a me: ⁊ idem ſi tu occidiſti Titium, eſt impoſſibile ꝙ ego occiderim: ⁊ ſic idem eſt in adulterio, quod in alijs criminibus: attamẽ ita poteſt fieri alteri iniuria per adulterium, ſicut per alia crimina. Nam ſi volo vituperare alium, facio ꝙ illius vxor adulteratur, tunc poſſum hoc facere, l. hec verba. j. de adulte. ⁊ l. is cuius ope. ⁊ not. Pet. ⁊ Cyn. refert in l. fi. C. ad Macedo. in ij. q.

ADDITIONES.

a ¶ Sed ⁊ ſi, qd alius. Pro concordia aduerte ſi eſt factum delictum non poſſum ratificare: q2 ſi adulteraſti vel occidiſti nõ poſſuʒ ego ex mea ratificatiõe eſſe adulter, vel homicida. Ita Bar. in hoc §. ſed ⁊ ſi. qd alius contrarius allegatur in l. j. §. ſi procurator. ff. ſi quis ius di. non obtemp. vbi voluit, qd delictum procuratoris poſſit haberi ratum. Tu dic, nõ negat Bar. hic, quin poſſit ratificari delictum, qd poteſt cadere in mandante vt mandatum ſibi preiudicet in his, que poteſt procurator ex ſuo mandato. Nec in d. §. ſi procurator. loquitur in ſimilib⁹ delictis, nec in eo caſu, adde ad hoc Bal. in l. non ideo minus. C. de accu.

b Alexã. ¶ Ratihabitionem. Et an in delictis ratihabitio cõparetur mandato, vide Bal. ⁊ ibi latiſſime Saly. in l. non ideo minus. in x. op. C. de accu. ⁊. Bal. in l. fi. ad fi. C. ad Mace. ⁊ an mãdans cõmitti adulterium, puniať de adulterio, vide Bal. in d. l. non ideo minus. poſt viij. q. ⁊ vide oĩno Inn. ⁊ do. Ant. in c. ij. in fi. prin. de or. co. ⁊ Ang. ⁊ Bal. in l. j. C. de ſer. fug. ⁊ in l. iij. §. j. ſ. ꝙ quiſque iur. ⁊ in l. j. §. ne autem. C. de cad. tol. ⁊ in l. j. §. ſi procurator. ſ. ſi quis ius dic. ⁊ Ro. in l. ſi qs miſſuʒ. in prin. de dã. inf. Adde vt per Cl. conſi. cxcix. ⁊ Pau. de caſt. conſi. cclxiij.

c Poma. ¶ Tu vero dicas. Et vide Ange. in l. non ideo minus. C. de accu. alleg. iſtam gl. pro ſingulari.

d And. Barb. ¶ Non tamẽ. Uide, quod ſingulariter dixit Bal. in l. j. §. ſi procurator. ſ. ſi quis ius di. non obtemp.

e And. Barb. ¶ Ex quo not. Et an ſi dicam, gaudeo, ꝙ ſic fertur aut mihi placet, an inducatur ratihabitio, vide quod not. in l. gerit. de acqui. here.

§. **Quod ergo.** Nota tex. ibi, cum ſeru⁹. Et ſic no. ꝙ ſeruus poteſt facere deteriorem conditionem domini, quantum eſt in ſua perſona.

a §. **Familie.** a Nota, que contineãtur appellatione familie, de quo habuiſtis in l. j. §. familie. ſ. de pu

a blica. ¶ † Secundo no. illud quod dicitur, ꝙ dominus tenetur de eo quod peruenit ex facto familie, eſt verum, ſi ad eum peruenit immediate a familia, ſecus ſi peruenit alio modo. Ita videtur dicere Inno. in c. cum ad ſedem. extra de reſti. ſpol.

ADDITIO.

1 Alex. ¶ Familie. Et de materia huius §. ⁊ ſeq. ⁊ de intellectu, vide in c. cum ad ſedem. ⁊ quod ibi gl. pe. de reſti. ſpo. ⁊ quod no. Bal. in l. apud antiquos. ante fi. C. de furt.

§. **Quod ſeruus.** Oppo. primo, ꝙ ſeruus accipit per violentiam, non queritur domino ignorãti. l. ꝙ ſeruus ſ. de acq. poſ. ergo dominus ignorans hoc interdicto videtur non poſſet conueniri. Reſpondeo, licet dominus nõ poſſideat, nec eius dolo factum ſit, quominus poſſideret, tamen ipſe tenetur interdicto, q2 poteſt cogere ſeruũ ad reſtitutionem. ꝙ tene mẽti. Uide gl. que incipit, reſtituatur, licet ſit verum in iſto interdicto, tamen non eſt idem in rei vendicatione, vt poſſit conueniri ille, qui ſic hʒ poteſtatem rei reſtituende, vt not. ſ. de acquirẽ. poſ. l. Pomponius. §. ſi is qui precario Et ſecundum hoc in caſu huius. §. non dictatur libellus contra dominum vt reſtituat, ſed vt cogat ſeruum, vt reſtituat. Et per

1 hoc dico, † ꝙ ciuis huius ciuitatis inferret mihi vim expulſiuã, licet huic ciuitati poſſeſſio non ſit queſita, poſſum agere contra eam, vt cogat ciuem ſuum ad reſtituendum mihi iſtam poſſeſſionem. Nam maior eſt poteſtas ciuitatis in ciuem, quam patris in filium, vel ſaltem equalis. l. poſt liminium. §. filius. j. de captiuis. ⁊ ſ. de iuſtitia ⁊ iure. l. veluti. ſed in patre ⁊ filio, domino ⁊ ſeruo, hoc contingit, vt hic, ergo, ⁊c. quod tene menti.

1 ¶ Uſufructuarius poſſidet naturaliter, ⁊ dicitur habere quaſi ciuilem poſſeſſionem ipſius iuris vſuſfructus.

§. **Interdictum autem hoc.** Contra hoc opp. vſufructuarius ſi eſt abſens a fundo, ⁊ non admittiť, hʒ locũ hoc interdictum, vt j. co. l. iij. §. vnde vi. ⁊ tñ vſufructuarius abſens

1 a fundo, non poſſidet. Glo. negat hoc, † q2 imo poſſidet, ſaltem naturaliter, q2 naturalis a fructuario retinetur animo, ⁊ dicit verum. Alij dicunt ꝙ vſufructuarius hʒ quendam ciuilem poſſeſſionem. quod eſt falſum, q2 nullã poſſeſſionem ciuilem habet ipſius

ipſius rei, quia tantum naturaliter poſſidet, vt l. naturaliter. ſ.
de acquir. poſ. ſed ipſius iuris vſufructuarius dicitur habere
quaſi poſſeſſionem ciuilem, ⁊ naturalem, vt l. ait pretor. §. item
ei. ſupra ex quibus cauſis ma. ⁊ l. ſi plures. §. deiectum. in gloſſ.
2 parua. j. eo. †Utrum autem ei, qui eſt deiectus de quaſi poſſeſ-
ſione iuris incorporalis, detur hoc interdictum, dicemus. j. e. l.
iij. §. hoc interdictum. Querit gl. que requirantur ad hoc, vt cō
petat hoc interdictum. Dic vt in glo.

2 ☞ Forma libellandi in hoc interdicto.
3 Conſilium pro eo, qui ſuſpicatur ſe poſſe repelli ab eo, qui eſt in-
greſſus poſſeſſionē ſuā ipſo abſente, vt poſſit ꝓbari iſta ſuſpicio
4 Poſſidens fundum alienum ſi in eo ſtat cum gentibus ⁊ armis
⁊ dicat ad dominum veniente quod ingrediatur, non excuſatur
quia non videtur facere libere, quod ingredi poſſit.

a **§. Siue autem.** [a]Oppo. duobus modis. Primo
de l. ſequitur. §. item ſi occupaue
ris. de vſuc. Sol. vt ibi. Secundo op. nam hic videtur requirē-
dum, ꝙ iſte, qui deiecit, poſſideat. Contra j. ea. l. §. eū. ⁊ vidiſtis
no. ſ. prox. §. Sol. quod hic dicitur, ꝙ ipſe poſſedit, ſubaudi, ma
xime. ¶ Quero, hic dicit, de eo qui eſt in itinere, in quo loco po-
teſt agi de iſta violentia, an in loco vbi eſt fundus, vel in loco vbi
eſt facta iſta violētia. De hoc habetis tex. C. vbi ð poſ. agi opor.
l. j. ¶ Circa iſtum §. nos habemus querere vnam q. ſatis bonā.
nos habemus duos caſus indubitabiles. Primo qn̄ quis deij-
citur de poſſeſſione vere. Secundo, qn̄ non admittit in poſſeſſio
nem quando reuertitur, ⁊ in iſtis competit hoc interdictum, vt
1 hic dicitur. Sed de vno dubitatur, quid †ſi te abſente ingreſſus
ſum poſſeſſionem tuam, tu cum hoc audiuiſſes, ſuſpicatus es te
poſſe repelli, ⁊ ex hoc ſtatim amiſiſti poſſeſſionem, l. clam poſſi-
dere. §. ſi. cum l. ſeq. ſ. de acq. poſ. Utrum competat tibi hoc in-
terdictum. Hug. dicebat, ꝙ non, vt in glo. Pla. autem dicebat
idem, ⁊ dicebat ꝙ debebat venire ad locum: ⁊ ſic ab ingreſſu re
pellatur, vt ſibi competat hoc interdictum. Gloſſ. reprehendit
Pla. Nam quādo venit ad locum, ⁊ nō fuit admiſſus nō perdit
poſſeſſionem: quia ante eam perdiderat, ⁊ ſic iſtud interdictum
non haberet locum. Sed Pla. reſpondet, ꝙ tunc fingitur amit
b tere. truffa. eſt. Sed Azo [b]⁊ Jo. dixerunt dari interdictum vti-
le. Iſta opinio eſt vera, ⁊ ab omnibus tenetur. Ex quibus habes
2 †modum [c]practicādi hanc materiam. Nam cum in libello ſu p
c hoc interdicto debeant inſeri locus ⁊ tempus, ſicut cum agitur
criminaliter, l. pretor edixit in prin. j. de iniur. ꝙ tēpus pones
tu in libello: tempus quo es ingreſſus poſſeſſionē: certe non de
neceſſitate: ſed debes ponere tempus quo tu accedens nō fuiſti
admiſſus: vel tempus quo ſeiuiſti, ⁊ fuiſti ſuſpicatus te poſſe re-
pelli. Iſtis enim temporibus tibi naſcitur interdictū directum
3 ⁊ vtile. ⁊ ideo eſt †conſiliū, quando tu ſuſpicaris te poſſe repelli,
⁊ iſta ſuſpicio non poteſt reprobari per te, ꝙ vadas ad locum,
⁊ habeas teſtes per quos poteſt probari, ꝙ tu non admittaris: ſi
tamen coloni tui eſſent expulſi, vel tui procuratores, ſtatim vi-
deris expulſus, vt ſ. eo. §. quod ſeruus. ⁊ j. ea. l. §. non alij autē.
4 Sed †quid ſit tempore quo vadis ad fundum ille dicit, ingre-
diaris, ſed ipſe ſtat in fundo cum gentibus ⁊ armis? Reſp. pro-
pter hoc non excuſatur, quia debet eum pati ingredi eo modo,
quo prius poſſidebat cū intrabat, vt j. eo. l. qui autem. ⁊ l. ſi plu-
res. §. j. ſed ille qui ſtat cū armis intus, ⁊ familia, non videtur fa
cere ꝙ ille libere ingredi poſſit, vt extra de reſti. ſpo. c. Piſanis.

ADDITIONES.

a ¶ Siue autem. Pro concordia aduerte ꝙ Barto. in hoc §. alle
gatur ſibi contrarius: ſed in quo articulo arguatur de contra-
dictione, ⁊ pro eius ſaluatione, vide concordantiam poſitam ad
lj. in §. interdictum. ff. vti. poſſ.
b Alex. ¶ Sed Azo. Adde ꝙ no. per gl. Bar. ⁊ doc. in l. ſi quis in
tātam. C. vnde vi. ⁊ adde gl. magnā in l. iij. §. ſi quis autē. in ver.
armis. j. eo. ⁊ ſequit do. Ant. in c. itē cum quis. de reſti. ſpo. ⁊ ad
de ꝙ fortius, ⁊ ſingulariter ſentiūt Inn. Jo. And. ⁊ do. Ant. in
c. ſuborta. de re iud. ꝙ ſi cōſtat me poſſediſſe, ⁊ ago interdicto re
cuperande, ⁊ tu cōtradicis, ꝙ abſq; eo ꝙ aliter probē te, me ſpo
liaſſe, debeo obtinere. facit qð no. Bar. in l. ſi prius. in v. oppoſ.
prime partis. de ope. no. nun. cum ſimi. In cōtrarium eſt, quod
expreſſe notat Inn. in c. ij. circa med. gl. magne, de reſt. in integ.
c P. Pau. P. ¶ Habes modum. Uide Alex. conſi. vj. volu. iij.
Roma. conſi. cxcj.

§. Idem Labeo. No. tex. ibi, ſed Pomponi⁹,
⁊c. Opp. glo. de l. non ſolum.
§. ſi dominus. de vſucap. Cōtrarium iſtud ſolue, vt plene diſtin
guit gl. j. eo. l. iij. §. proinde. ¶ Querit glo. vnam q. ⁊ nō ſoluit.
pone, ꝙ ego fugi cum te vidi venientem cum illo, tūc non occu-
paſti, ſed dudum poſtea occupaſti, quid iuris? Glo. parua ſuper
verbo, deiectum. non reſpondet. Certe dic idem, vt l. iij. §. ſi quis
autem. j. eo. ⁊ no. in §. armis deiectum. in l. iij.

1 ☞ Regula, dolo facis, quod non habet locum in poſſeſſorio re
recuperande.
2 Expulſus ſi expellit ſuum poſſeſſorem, an teneatur l. ſi quis in
tantam, remiſſiue.

§. Quia me. Op. de l. itaq; fullo. j. de furt. vbi fur non
habet actionem furti: ita raptor non dꝫ
habere hoc interdictū. Glo. ſoluit pluribus modis. primo. alið
in fure, aliud in raptore. Ratio, ne homines inuentur ad furan-
dum, nihil eſt, q2 eadē ratio eſt ne homines inuitētur ad rapinā.
Alij dicunt, qð ideo aliud eſt in raptore, q2 ſi raptor acciperet,
alijs redderet, qð in fure non cōtingeret. Iſta verba declarātur
per l. bouem. §. ſi quis ſeruū. ſ. ð edil. edi. Iſtud tamē contrariū
ſol. plenius, vt dixi in contrario. ¶ Querit gl. quid ſi a me ipſo
deijcitur. Gl. dicit idem, ſ. contra me datur hoc interdictū. Sꝫ
cōtra hanc determinationē op. de l. dolo. de dol. excep. Gl. dicit
1 illa lex loquitur in petitorijs, quaſi †dicat, regula, dolo facis, nō
habet locū in poſſeſſorijs recuperāde poſſeſſionis: ſecus in alijs
vt plene dico in l. naturaliter. §. nihil cōe. de acq. poſ. ⁊ per Dy.
in c. qui ad agendum. de reg. iur. lib. vj. C p. de l. ſed ⁊ partus. §.
Julianus. ſ. qð met. cau. Sol. aliud in actione, qð metus cā, que
2 non datur niſi ei qui patit damnū, vt ibi. ¶ †Querit gl. quid ſi
expulſus expellit expulſorem ſuum, an teneatur ex conſtitutio-
ne l. ſi quis in tantam. C. vnde vi, ⁊ dicit ꝙ hoc habet minus du-
biū, quaſi dicat, tenetur. Hoc tangitur in l. qui poſſeſſionem. j. eo.
⁊ ibi dicam, ⁊ in l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad legem Jul. de vi.

§. Qui vi deiectus. Querit glo. in verb. habi
turus. ⁊ adde ad eam, við
eam que incipit, qd ergo. De hoc dic vt no. ſ. pro emp. l. qui fun
1 dum. §. qui bona. in fi. §. ⁊ ibi dixi. Ultimo ſcias, ꝙ †per hūc §. di
cunt doc. ꝙ poſſeſſio dꝫ reſtitui in eo ſtatu in quo primo erat, vt
ſi libere poſſidebat, libere reſtituat, ⁊ ſimilia. Ita no. per Inn. c.
cum ſuper. de cau. poſ. ⁊ proprie in d. ca. Piſanis. de reſt. ſpol.

§. Quod autem. Not. hic, cum dicitur, cū enim
⁊c. qualiter intelligitur verbuꝫ
habeo. Cppo. quomodo poteſt dici ꝙ teneatur de dolo. Gloſſ.
ſoluit, ⁊ bene. Dic vt in ea patet.

a **§. Rectiſſime.** [a]Ex hoc §. no. primo †ꝙ debes p-
1 ponere in libellis [b]tempus quo fui
b ſti deiectus, ⁊ p res deperditas ibi habebas tempore deiectio
2 nis, vt hic, per Inno. in c. qualiter ⁊ quando. de accu. ¶ †Secū
c do not. [c]qui tenetur ex delicto tenetur de periculo rei [d]⁊ interi
d tu, etiam ſi eodem modo eſſet peritura penes actorem. De quo
dixi in l. nemo rem ſuam. §. j. de verb. oblig.

ADDITIO.

a P. Pau. P. ¶ Rectiſſime. Idem tenet Alex. conſi. c. vo. iij.
b Alex. ¶ In libellis. De libello, i quo dꝫ inferri tp̄s quo qs fuit
deiectus, vide per eundē Bar. in l. interdicto. j. e. ⁊ ſ. ea. l. §. ſiue
autē. ⁊ Bar. in l. edita. C. de eden. Adde Bal. conſi. lxxxiij. j. li.
c And. Barb. ¶ Secundo no. Et vide Ange. qui in hoc ponit no-
uam opi. in l. item verberatam. §. fi. ſ. de rei vend.
d Alex. ¶ De periculo rei. Quando autē non tenetur ex delicto,
an interitus contingens liberet bone fidei debitorem, vide not.
in l. illud. ſ. de pet. here. ⁊ Bal. in l. ſi de poſſeſſione. C. eo. tit.

1 **§. Ibi autem.** †Nota arg. ꝙ quis non dꝫ in libello ac
cuſatorio inſerere locuꝫ loci. Uidiſtis
in l. libellorum. j. de accu.

1 ☞ Que poſſeſſio ſolo animo perdatur.
2 Poſſeſſio retenta per colonum ſolo animo non perditur, quan-
do animus perdentis, ⁊ acquirentis, non concurrunt.
3 Dicta in hoc §. ꝙ deiecto colono dominus videtur deiectus, in
telligo in colono, ⁊ procuratore, ⁊ quouis alio qui nomine domi
ni retinet, non in fructuario.

§. Nam alij autem. Notabilis eſt iſta materia.
⁊ hꝫ gloſſ. no. iſte §. Cppo.
poſſeſſio perdit animo, l. iij. §. in amittenda. de acquir. poſ. Sed
iſte expulſus habuit animū perdendi poſſeſſionē, ergo, ⁊c. Solu.
1 †Quedam eſt poſſeſſio, que retinet animo meo ⁊ corpore alieno
vt per ſeruū, ⁊ filio, vel animo tātū, ⁊ illa perdit ſolo animo, vt in
contrario. Quedā eſt, que retinet animo ⁊ corpore alieno, vt per
ſeruū ⁊ filiū ex cauſa peculiari. Quedā eſt poſſeſſio, que meo ani
mo retinet, ⁊ corpore alieno, vt illa quā habeo per colonū, ⁊ i his
duabus non pōt perdi aīo poſſeſſio, niſi expelleretur ille p quē
poſſideo naturaliter, vt hic, ⁊ l. peregre. §. quibus. de acq. poſſ.
Et rationē ponit hic gl. q2 ciuilis mea requieſcit ſuper illa na-
turali, que per colonū retinet, ideo illa durāte perimi nō pōt. Cō
tra hoc op. q2 ſi hoc eſſet verū, ſeqret, ꝙ cōſtituēdo me tuo noīe
poſſidere, nō transferrē poſſeſſionē in te, quam retineo per colo-
2 num: qð eſt contra l. quedam. ſ. de rei ven. Rūdet †gl. not. ⁊ ne-
ſcio alibi hoc, ꝙ predicta, ſcꝫ ꝙ animo ſolo non pōt perdi poſſeſ-
ſio retenta per colonum, ſunt vera, quando animus perdentis,

⁊ acquirentis non concurrunt, puta, quia vi deijcior: ſecus ſi
ſponte tibi traderem vt ſit tota die in contractibus emptionis,
⁊ venditionis. ita dicit gl.[a] in verb. retineo. ibi ſed licet, ⁊c. quã
gl. neſcio alibi,[b] ideo not. eam ⁊ tene menti. ¶ Opp. ⁊ videtur
ꝙ quando ſerui retinẽtur competat actio, qd me. cau. non hoc,
interdictum, l. metum. §. idem ait. ff. quod me. cau. Sol. vt in gl.
¶ Opp. ⁊ videtur, ꝙ habeat locũ interdictum vti poſſidetis, l.
3 vim facit. j. eo. Sol. vt in gl. ¶ Ultimo volo† te vnum ſcire ꝙ ea
que dicuntur in hoc §. videlicet, ꝙ deiecto colono deijcitur do-
minus, ⁊ ꝙ per colonum non deiectum retinetur ciuilis. proce
dũt in colono ⁊ procuratore, ⁊ in quouis alio, qui nomine domi
ni retinet. Non autẽ procederet in fructuario, qui naturalẽ tã-
tũ hꝫ nomine ſuo, ⁊ pro ſuo iure. Ita no. j. e. l. iij. §. vnde vi. ⁊ in
l. j. in fi. ff. vſuſfru. quemad. ca. facit quod no. ff. de vſuc. l. ſi homo

ADDITIONES.

a Andr. Barb. ¶ Ita dicit gl. Et not. mirabilem glo. ⁊ vide doc.
Pet. in c. fi. de preca. vbi remittit ſe ad iſtam doctrinã Barto.
quam reputat ſubtilem vide que ibi dixi, ⁊ vide Bar. qui ſingu-
lariter declarat iſtam gl. in l. quod meo. ff. de acqui. poſ. Bal. in
c. cum veniſſent de reſti. ſpol.
b Quam neſcio alibi. Hanc gl. no. etiam ſingulariter Bald. in l.
cum teſtamentum. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊ Ang. in l. fi. ad fi. C. de
acqui. poſ. ⁊ Bar. in l. ꝙ meo. in princi. ff. de acqui. poſ. ⁊ facit;
qd ipſe no. in l. peregre. §. quibꝰ. eo. ti. ⁊ ibi. Imol.

b. **Et quod in parte.** Gloſſ. querit hic, quid ſi
imperaui colono tuo vt
pro me poſſideat, ⁊ ille facit hoc metu. an hic videatur vi poſſi-
dere: Uidetur ꝙ ſic, vt hic. Hoc non eſt verum, niſi colonus tra-
didiſſet realiter, l. quamuis. §. j. ⁊ ibi no. ff. de acquiren. poſ. tene
menti illam gl.

LEX III.

IDem eſt §. Armis deie-
a **ctum.**[a] ¶ No. notabilem. §. ⁊ mẽti tenendum.
1 Primo ieo qd dicit,† ſufficit terror[b] ar-
b morum ꝙ qs nõ debet pati[c] priꝰ ſe percuti, quam ſe defendat.
c vt no. C. eodem lege j. Ad hoc facit. j. de verb. obligat. l. ſtipula
tiones non diuiduntur. §. fi. vbi quis non debet expectare, ꝙ in
ſultetur. ¶ Secundo nota. ad ſtatuta, que dicunt inſultu factos,
cũ armis, ꝙ licet quis arma nõ exercuerit tamẽ ſi arma habeat
ad latus videtur vis facta cum armis.

ADDITIONES.

a And. Barb. ¶ Armis deiectum. Et pro hoc vide ſing. dictum
Bal. in l. raptores. C. de epiſco. ⁊ cleri. ꝙ ſi quis armatꝰ venerit
cum aliquo et licet, nihil. fecerit tamen ex quo ferebat arma dici
tur tunc dediſſe illi fauorem. Et vide eundem i l. j. C. de ſeruis
fugit. ⁊ c. j. §. iniuria de pace iur. fir.
Claud. de Seyſſel. ¶ Et id quod in tex. dicitur fuſtes ſcꝫ et lapi
des contineri appellatione armorum intelligendum eſt large,
non proprie: vt vult Ange. in l. ſi pignore. §. j. de furt. ſequitur
Roma. in l. j. §. occiſorum. ff. ad Syllania. ⁊ eſt gl. in verb. arma
in clemen. j. §. nos earum de ſtat. regular.
b Poma. ¶ Sufficit terror. Uide Alex. conſi. xlviij. volu. iiij. et
vide Bar. in l. v. ſupra ad legem Aquil. ⁊ Alex. conſi. xxxxix.
vol. iiij. vbi dicit hoc eſſe verũ, etiam ſi ille, qui acceſſit cũ armis
depoſuit arma ſi illa habebat in poteſtate ſua.
c Alex. ¶ Non debet pati. Ad propulſandam iniuriaꝫ quis non
debet expectare ꝙ percutiatur. Et hic no. tex. que veniant ap
pellatione armorum. Dicit tamen Ang. ꝙ in ſtatutis, appella-
tione armorum non continetur lapides, in aut. de armis. ⁊ C.
de fabricenſibus. in rub. Quid de dente, vide Barto. in quodã
coſi. incip. ſtatuto ciuitatis cauet. De pena percutientis, vide
in l. pen. §. telorum. ⁊ ibi dixi poſt Bar. j. ad leg. Iul. de vi pub.

a **§. Si quis autem.** [a] Opp. de l. non ſolum. §. ſi
dominꝰ. ff. de vſuc. Rñde
non videtur vi deiectus, vt hic. ſ. ad hoc, vt habeat interdictum
iſtud, ſed quo ad pdẽdã poſſeſſionẽ ſic vt ibi. ¶ Itẽ op. ꝙ etiã
b interdictũ habeat locũ cõtra talẽ ſic venientẽ, q2 qui cãm[b] dãni
dat. ⁊c. l. qui occidit. §. pe. ff. ad le. Aquil. Sol. ille, qui dedit cau
ſam damni, nõ fuit in culpa, q2 non tendebat ad illud, ibi loquit.
c quando quis cauſam dãni dat culpa ſui. ¶ Itẽ op.[c] ꝙ iſtud in-
terdictum non cõpetat, qñ quis poſtea mutato propoſito ingreſ
ſus eſt poſſeſſionem nam qñ quis aufugit, poſſeſſionẽ perdidit,
l. iij. §. in mittenda. ff. de acqui. poſ. ergo cũ illi, mutato propoſi-
to ingreſſi ſunt non poſſidebãt ⁊ ſic non hꝫ locum hoc interdi-
ctum. l. j. §. hoc interdictũ. ff. e. Sol. non hꝫ locũ directũ interdi
ctum, ſed vtile. Uel aliter dico, ꝙ nõ receſſit animo perdẽdi poſ
ſeſſionem, Quelibet iſtarum ſol. plꝫ mihi. ¶ Sed opp. ⁊ iſta op.
concurrit cum prima, ⁊ op. ꝙ non debeat cõpetere vtile interdi
ctum, q2 pro naturali non, q2 vacans pro ciuili non quia opinio,
tua fecit eam perdere, non inuaſio mea. Reſpondet gl. multum
ſolenniter, ꝙ non ſolum opinio, ſed metus precedens ab aduer
ſario me ad hoc induxit: propter quod equum eſt mihi ſaltẽ vti
le interdictum dari. Ultimo gl. in hac materia dat vnã pulchrã
diſtinctionẽ. vide gl. in verb. deiectum. que inci. facit j. e. le. ibi,
diſtingue, ⁊c. habetis ẽt gl. ſimilẽ in l. metũ. §. deniqꝫ. ff. ꝙ me. cã.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Si quis autem. An in caſu iſtius tex. poſſeſſio efficia-
tur vitioſa, vide Bal. in l. vitia. C. de acqui. poſ.
b ¶ Qui cauſam. Adde que dixi in l. j. §. hoc interdictũ. j. vti poſ.
c ¶ Item opp. Et ad materiam huius tit. ſi lex, vel ſtatutum fa-
cit mentionem de expulſo, quis proprie dicatur expulſus, vide
not. Bal. in l. ſi quis in tantam. C. vnde vi.
1 ☞ Confeſtim ⁊ incontinenti quando quid dicatur fieri.

§. **Eum igitur.** Aduerte ad quandã glo. que eſt hic.
Dicitur hic, ꝙ poſſum hoc facere in-
a continenti,[a] quero, quid eſt dictũ incõtinenti. Dicit gl. anteqꝫ di
uertam ad alia negotia. l. cõtinuus. j. de verb. obl. ⁊ l. duos. §. fi.
de duo. re. l. quod ait. §. fi. de adul. Pro hoc declarãdo gl. for-
mat vnam no. queſt. quid ſi tu fuiſti defectus in villis, ⁊ reuerſus
ad ciuitatem requiſiſti amicos, ⁊ circa hoc biduo, vel triduo la-
boraſti, an poſſis ire ad repellendũ: videtur ꝙ nõ: q2 non fuit ſta
b tim, vt hic. In cõtrariũ[b] videtur, ꝙ interim ciuilẽ poſſeſſionem
retineas, cũ non ſuſpicareris te poſſe repelli. Et hoc videt tene
re gl. ⁊ adijcit quedam ſimilia. vt in gl. habes, quam tene mẽti.
1 ¶ † No. breuiter, iſtud incõtinenti, ſeu confeſtim, intelligit cum
primum poterit. l. ij. §. cõfeſtim. ad Tert. ⁊ ideo in iſtis expulſio
nibus puto ꝙ debeat intelligi incontinenti, arbitrio boni viri, ⁊
ex qualitate deijcientis, ⁊ rei ex qua qs deiectus eſt. Nam ſi vnꝰ
homo priuatus deiecit aliũ, modicus apparatus requiritur ad
recuperandam poſſeſſionem, ⁊ tũc loquitur hec gl. Sed ſi vnus
c nobilis[c] expelleret aliquem de vno caſtro, certe ad hoc recupe
randum requiritur magnus apparatus, qui forte nõ poſſet fie-
ri in ſex menſibus, ⁊ ſic incõtinenti dicitur fieri ſecundũ ꝙ com
mode poteſt fieri ex qualitate perſone, ⁊ rei. Facit ad hoc j. de
d verb. obli. l. cõtinuus. §. cũ ita.[d] ⁊ §. item qui inſulã. facit ad pdi
cta quod no. in ca. ſignificaſti. extra de homic. Predicta vera,
quando quis vult propulſare iniuriam realem: ſed qñ quis vult
propulſare iniuriam perſonalẽ, debet propulſare incontinenti.
Et hoc eſt duntaxat quando propulſatur in ipſo flagranti cri-
mine, l. quod ait. §. quod ait. j. de adulte. ⁊ not. per Cyn. C. eo. l. j.

ADDITIO.

a ¶ Incontinenti. Qui dicatur incontinẽs, adde Bar. in l. ſi de
eo. §. j. ff. de acq. poſ. ⁊ i l. iiij. §. cõdẽnatũ. ff. de re iud. ⁊ adde qd
no. Bar. in l. j. j. de ſol. ⁊ l. in bone fidei. C. d pac. ⁊ i l. iuriſgẽtiũ.
§. quinimo. ff. d pac. Bar. i l. lecta. ff. ſi cer. pe. ⁊ qd no. Bar. i l.
fi. C. de his quia nõ domino ma. ⁊ no. gl. in c. an ſit de appel. ⁊ fa
cit quod leg. ⁊ no. in c. preterea extra de teſt. cog. Sꝫ quãtũ ad
propoſitum, de quo hic, vide no. Bal. in l. vlti. C. de iudi. ⁊ i c. ſi
gnificaſti. per Mod. de homi. ij. ⁊ in materia Bar. hic, vide An
ge. no. in q. ſua incipit renouata guerra in dub. Et adde Bal. in
l. iij. C. de ſerui. alleg. gl. hic, ꝙ pro vi firmata, publice repellẽda
lꝫ congregare amicos, ⁊ ſtipẽdarios. vbi vide in materia. Adde
quod ſi aliquis detineat me iniuſte i carceribus, quotidie pote
ro ei reſiſtere, quia vis eſt ſucceſſiua, ſm Bal. in l. vis eius. C. d
probatio. Adde, ꝙ ſi intraſti in poſſeſſionẽ rei immobilis, adeo
ꝙ me turbas in ciuili, ſemper poteſt expelli, q2 ſemper dr incõti
nenti q2 ſemper mihi iniuriaris, ⁊ ideo ſemper poſſum hanc in
iuriam repellere, vt no. Bart, in l. j. §. hoc iterdictũ. j. vti poſſi. ⁊
Bar. in l. j. C. vñ vi. dicit ꝙ circa res, icõtinẽti, dr per tres dies
vt hic: ſecꝰ in iniuria perſone, q2 tũc in cõtinẽti, dr in ipſo actu.
Uide Bal. ibi in pn. ⁊ adde ꝙ ex interuallo licitũ eſt ſtipulare i
iuriã, ſi nõ eſſet copia iudicis, vel pateret iniuriatus enorme dã
num, iuxta no. per Bar. in l. ſi alius. §. belliſſime. j. qd vi aut clã.
⁊ licet nõ poſſit turbans, niſi incõtinenti repelli, vt hic, attamen
poſſet ex interuallo turbari. Uide in l. fi. in prin. j. vti poſ. ⁊ ibi
dixi. Adde quando dicatur fieri incontinenti, Alex. conſi. xxxij.
iiij. lib. ⁊ pulchre Bal. conſi. ccl. lib. j. ⁊ conſi. ccclxxxij. lib. v.
b And. Barb. ¶ In contrarium. Imol. ⁊ per decennium, vt not.
glo. j. diſtin. c. ius naturale. Cuius dictum refert Bal. in l. j. C.
de his qui a non domino ma. de impotente qui etiam poſt decen
nium poſſet recuperare poſſeſſionem aduerſus regem violen-
tum obcupantem, quod eſt not. dictum.
c Alex. ¶ Unus nobilis. Idem ⁊ fortius tenuit glo. no. j. diſtinc.
c. ius naturale. quam retulit Bald. in l. fina. C. de his qui a non
domino. faciant que not. Bald. in l. data opera. C. qui accuſa.
⁊ ibi dicitur, ꝙ ſi pars caſtri tantum eſt inuaſa, ratione reſidui,
poteſt totum recuperari ſemper.
d Claud. de Seyſſel. ¶ §. cũ ita. Melius traditur per Ro. Imo.
⁊ Aret. in l. j. §. j. eod. tit. ⁊ Aret. in l. ſi de eo. §. ij. ff. de acqui. poſ.

Poſſeſſio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

1 ☞ Poſſeſſio naturalis, quam habet fructuarius ſolo animo
retinetur.
3 Deiectus a quaſi poſſeſſione iurium incorporalium, an habeat
hoc interdictum, quod ſic.
4 Deiecto fructuario nō videtur dominus deiectus.
1 §. **Unde vi.** No. † per hanc legē, ꝙ naturalis poſſeſſio,
quam hꝫ fructuarius, retinet̄ ſolo animo v-
bicunq́ʒ ſit: qꝛ ei ꝯpetit interdictū cū reuerſus non admittitur
ergo ante poſſidebat. ita no. ſ. eo. l. j. §. interdictū. Circa legē no
2 ſtrā gl. querit tres queſt. Primo, † vtrū ille qui hꝫ habitationē,
habeat hoc interdictū: Dicit gl. ꝙ ſic l. Aquilius. ſ. de don. Se
a cundo querit[a], vtrū † deiectus a quaſi poſſeſſione iuriū incorpo
3 ralium habeat hoc interdictū. Gl. videt̄ dicere, ꝙ nō. Vide gl. ⁊
ipſam ſigna. ¶ Aduerte ad iſtū §. ꝙ ſi aliqs deijciat̄ a quaſi poſ
b ſeſſione[b] alicuius iuriſdictionis, non hꝫ locū hoc interdictū. In
contrariū videt̄ ꝙ habeat vtile ſicut hꝫ locū vtilis ꝯdictio ex l. ſi
quis in tantā. vt no. C. e. l. ſi quis in tantā. Item ſicut hꝫ locum
vtile interdictum vti poſſidetis, l. quoties. ſ. de ſerui. ⁊ l. ij. in fi
ſ. ſi ſer. vē. ⁊ no. in l. j. in pri. j. ti. j. Ro. in libellis ſuis ſuper hoc
titul. dicit, ꝙ cum iſta. q. eſſet Bononie do. Azo dicebat, ꝙ non
cōpetebat hoc interdictū, niſi quis probaret illud ius ſibi com
petere. Et ad fundandū hoc, faciebat tres rōnes. Prima rō eſt
iſtud interdictū datur, vt qs in priſtinū ſtatū reponat̄, vt ſ. l. j. §.
qui antē. Sed in iſtis quaſi poſſeſſionibus iuris, qs non pōt re-
ſtitui in priſtinū ſtatū. vt probabo ergo. ⁊c. Probo, aut tu vis,
ꝙ reſtituat tibi illa quaſi poſſeſſio prima quā habuiſti, ⁊ hoc nō
poteſt geri, qꝛ eā habuiſti. Aut vis ꝙ reſtituat̄ quaſi poſſeſſio ꝑ
ſequenti tpe, ⁊ etiā hoc modo nō pōt, qꝛ hoc nūq́ꝫ habuiſti. Pre
terea, illud ꝙ nō eſt nō pōt poſſideri, ergo niſi prius tu oſtendas
te in veritate illud ius habere, nō potes dicere te ꝺiectū a quaſi
poſſeſſione illius: ergo eſt neceſſo ſm Azo. ꝙ quis oſtēdat ſe ha
bere ius a quo dicit ſe deiectū vere, vel preſumptiue, qꝛ fuerat ī
poſſeſſione lōgo tpe: vel erat publica fama, ꝙ habebat ius. aliter
non ꝯpeteret hoc interdictū. Verūtamē dicit Rof. ꝙ ꝯtra Azo.
fuit pronunciatū, qꝺ cōpetit vtile interdictū. Et hoc tꝫ Inn. ex-
tra de elec. c. querelā. qꝺ puto verū ꝑ iura prius alle. Ad ratio
nes domini Azo. rñ. ꝙ illud, qꝺ dicitur ꝙ nō pōt in p̄ſtinū ſtatū
reſtitui nō eſt verū, qꝛ in rebus incorporalibꝰ poſſeſſio mihi re
ſtituta dicit̄ alia noua poſſeſſio a prima, quā prius habebā, l. ſi
is qui pro ēptore. §. pe. ſ. de vſuc. ⁊ l. qui bona fide. §. j. ſ. ꝺ acq.
poſ. eodē mō dicet̄ reſtitui in priſtinū ſtatum, licet iſta poſſeſſio
ni noua preterea, lꝫ in priſtinum ſtatum, nō poſſit reſtitui, tamē
non eſt dubiū ꝙ tenetur de re que ad eum peruenit vt ſ. dixi. §.
Item tenet̄ ad intereſſ. vt j. eo. l. in interdicto. Nō obſtat ratio,
que eſt, ꝙ illud qꝺ non eſt poſſideri non pōt: qꝛ rñdeo, ꝙ illud ē
verum in rebus corporalibus ī quibꝰ poſſeſſio eſt quoddā ius
inſiſtendi rei, vt dixi plene in l. j. ī pri. de acq. poſ. vnde oportet,
ꝙ ſit res, ad hoc, ꝙ ſit poſſeſſio. Sꝫ in rebꝰ incorporalibꝰ quaſi
poſſeſſio nihil aliud eſt, quā vſus quidā, tanquam habentis ius
cum patiētia aduerſarij, l. quoties. ſ. de ſer. ⁊ l. ij. C. de ſeruitu. ⁊
ideo quid prohibet, ꝙ ego vtar fundꝰ tuo tanq́ꝫ habens ius, li-
cet non habeam, ⁊ colligam paſſagiū te patiente, tāq́ꝫ habēs iꝰ
4 licet nō habeā. ¶ † Quero, an[c] deiecto vſufructuario videatur
c deiectus dominus: ⁊ gl. dicit, quod nō. Contra imo deiecto fru
ctuario videtur deiectus dominus l. j. §. nō alij autem. ſ. e. ⁊ l.
peregre §. quibus. de acqui. poſ. Reſpōdeo, aliud in colono vel
ꝓcuratore directo, qui nomine domini erat ī poſſeſſione aliud
in fructuario, qui ſuo iure retinet naturalē, vt no. in l. j. ſ. vſu-
fru. quemadmo. ca. Contrarium tꝫ gl. C. vnde vi. l. ſi quis in tan
tam. in v. parte gl. ſed hec verior. vt dixi ſ. e. l. j. §. non alij autē.

ADDITIONES.

a And. Barba. ¶ Secundo querit. Et vide Bart. in l. j. §. hoc in
terdicto. j. de itin. actuque priuat. ⁊ doc. in c. cū eccleſia. ꝺ cau-
ſa poſſeſ. ⁊ ibi dixi.
b Alexan. ¶ A quaſi poſ. Vide Gul. de Cu. in l. licet C. de acqr.
poſſ. ⁊ Imol. in l. ſequitur. §. qui viā. de vſucap. facit quod not.
Bar. in l. fi. j. vti poſſid.
c ¶ Quero an. Adde Barto. in d. §. quibus. ⁊ quid econtra, vide
Bar. in l. ſi quis in tātam ad fi. C. vnde vi.

LEX IIII.

Si vi me deiecerit. Opp. ꝑ locū di
uiſione. Aut mu
nicipes demādauerunt, ⁊ tenentur inſolidū: aut nō, ⁊
non tenentur in aliquo, l. j. §. quoties. ſ. e. Ad hoc re
ſpondet glo. qꝺ tenetur. vtili interdicto non directo, vt ſ. eo. l.
j. §. ſi filius. ⁊ §. ſi quis tamen. Et poteſt eſſe huius ratio duplex
Una quia municipes poſſunt cogere ad reſtituēdum illos ꝺ ſuo
municipio, qui abſtulerunt, l. j. §. ſi aduerſus eum. ſ. e. Item qꝛ
fecerunt eorum nomine, vnde deberent teneri de eo qꝺ ad eos
peruenit, licet ratum non habeant. ⁊ ad hoc poteſt eſſe not. lex.

LEX V.

Si rerum. Hoc interdictum non habet locū
pro violentia compulſiua, ſed ex
1 pulſiua. h. d. ¶ † Not. quando aliquis capit caſtrum,
ciuitatem, vel villam per compulſionem, qui compel-
luntur tradere rem ne moriantur, tunc non habet locum inter-
dictum vnde vi, ſed actio quod metus cauſa: ſed ſi per vim expu
gnat, ⁊ vincit. tunc habet locum hoc interdictum. criminaliter
autem lege Juli. de vi publi. ⁊ priua. poteſt quilibet eorum ac-
cuſari. l. j. ⁊ ij. ad legem Juliam de vi.

LEX VI.

In interdicto. Nota, ꝙ in hoc interdi
cto venit intereſſe. Que
a rit gl. qualiter probatur hoc intereſſe. [a] Dicit gl. per
1 iuramentum contra iſtum inuaſorem. Quero, † qua-
liter formabitur libellus in iſta actione. Rñdeo, pro re immobi
li. a qua quis expulſus eſt, dꝫ quis cōcludere hoc modo, peto mi
hi rem reſtitui, quia tantum intereſt mea non fuiſſe deiectum ab
illa poſſeſſione, ideo peto tantum nomine intereſſe. caſus eſt in
hac lege. Pro rebus vero mobilibus, quas quis perdit, po-
teſt quis ſine dubio petere reſtitutionem rerum, ſi res extant, vt
ſ. eo. l. j. §. quos autem. Item ſi res ille ſint cōſumpte, tunc libel
lus pōt concludere duobus modis, vel ꝙ quis petat reſtitutio-
nem rerum. vt j. e. l. pe. ⁊ C. qꝺ me, cau. l. j. vel ꝙ petat eſtimatio
nē qꝛ in omnibus obligationibus rem reſtitui, poſt interitū rei
quis ad eſtimationē tenetur, l. in re furtiua. ſ. de cond. fur. ⁊ ple
ne examinaui in l. ſtipulationes non diuiduntur. j. de verb. obl.

ADDITIO.

a Alexan. ¶ Intereſſe. Adde ꝙ etiam in hoc intereſſe, iſta cauſa
poſſeſſionis eſt priuilegiata, l. ſi quis ad ſe fundum, ſecūdum lec.
Jo. C. ad legem Juliam de vi. ⁊ non eſt alibi ſecundum Bar. ibi
in prin. ⁊ vide c. ij. de ord. cog.

LEX VII.

1 ☞ Remedium c. ſepe. de reſtitu. ſpol. habet locum contra ter
tium deijcientem.
Cum a te. Notabilis eſt lex iſta. Opp. extra
de reſt. ſpol. c. ſepe. † Solu. condi-
1 ctione ex illa decretali bene poteſt agi contra ter-
a tium[a] non deijcientem, ſed non hoc interdicto. ⁊ iſta
eſt vera. ⁊ illud, quod hac lege dicitur, eſt verum, quando primꝰ
deijciens eſt ſoluendo, alias ſecus, ſup. de fur. l. itaque. circa p̄n.
2 Quero, † quid ſi pendente iudicio ſuper hoc interdicto primus
deijciens eſt deiectus, an poſſim agere cōtra tertium deijcientē.
Dic per Inno. extra de iud. cap. quia V.

ADDITIO.

a Alexan. ¶ Contra tertium. An interdictum vnde vi, detur con-
tra tertiū poſſeſſorem, habet̄ per Bal. in l. j. C. de his que ī frau.
cred. per Inn. in c. cum ad ſedem. de reſt. ſpo. Vide per docto.
plene Inſtit. de act. §. quadrupli. Et adde, ꝙ iſta lex limitatur,
niſi ille qui vi me deiecit, ⁊ ego, ſimul ageremus contra tertiuꝫ
poſſeſſorem: qꝛ tunc prefertur primus deiectus ſi doceret de do
minio. ita no. colligitur ex dictis per Bart. in l. fi. C. vnde vi. in
ver. querit gl. quid ſi ab eo. Adde Bal. conſi. lxxiij. j. lib. an in-
terdictum vnde vi, detur cōtra tertium poſſeſſorem. ⁊ an primo
ſpolians, ſi fuit ſpoliatus, poſſit conueniri a primo ſpoliato.

LEX IX.

1 ☞ Rei vendicatio concurrit cum interdicto de vi, ⁊ vi arma.
a **Si plures.** [a] Opp. de l. pro hereditarijs. de
here acc. C. Solut. duplex poteſt
eſſe. Prima, ꝙ actio perſonalis datur contra here-
des pro hereditarijs portionibus, vt in contrario, ni-
1 ſi ſit talis, cum qua concurrat rei vendicatio vt hic. † Nam hic
poteſt agi interdicto, ⁊ rei vendicatione. Unde propter conco-
mitantiam, quam habet cum rei vendicatione datur contra poſ
ſidētem inſolidū, vt l. ij. §. fi. de pret. ſtip. Ad hoc facit quod no.
per Dy. in l. q fundū. §. ſi tu ex parte. ad le. Fal. Vel aliter hic lo
quitur in actionibus deſcēdētibus ex delicto, que dant̄ cōtra he
redes quatenus ad eos peruenit. nō pro portione hereditaria:
ſed ibi loquit̄ in actionibus deſcēdētibus ex cōtractu, vel quaſi.

ADDITIO.

a ¶ Si plures. De intellectu iſtius l. ſi plures, vide Bar. in l. iij.
§. Cato. in iij. oppo. ⁊ in l. ſtipulationes non diuidunt̄. in iij. op.
de verb. ob.
1 Uſufructuarius ius vſuſfructus quaſi poſſidet ciuiliter vel na
turaliter, licet rem naturaliter poſſideat.
a **§. Deiectum.** Quero. quid[a] voluit hic dicere vſum
fructum iterum cōſtituere. Dicit gl.
quia primus vſuſfructus fuit extinctus, cōſtituetur alius ſimi-
lis primo. Cōtra hoc ſupra eod. l. iij. §. pen. Solu. vt ibi. Ul. no.
gl. in verb. ab vſufructu. que incip. qui eſt quaſi poſſeſſor iuris.

b Tenementi, quia eſt ſing.[d] ex qua not.† ꝙ licet fructuarius rez
1 naturaliter poſſideat l. naturaliter. §. de acq. poſ. tamen ius vſufructus quaſi poſſidet ciuiliter ⁊ naturaliter. Meliorem gl. habes in l. ait pretor. §. item ei. ſ. ex quibus cauſis maior.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Quero quid. Singularis eſt iſte §. ſecundum Ray. in l. ſtipulatio iſta. §. ſi quis ita. ⁊ ibi refert Imo. de verb. obl.

a ¶ Singularis. Habes aliam. j. tit. j. l. fi.

LEX X.

SI de fundo. Oppo. expulſio domini non priuat eum poſſeſſiõe, vt ſ. eo. l. j. §. non alij autem. ergo non habet interdictum Sol. Dicũt quidam, hic fuit expulſus proprietari⁹ ⁊ viufructuarius. Uel aliter ⁊ melius, aliud eſt quãdo quis poſſidet per colonum vt in contrario: aliud quando poſſidet vſufructuarius, q2 ille pro domino nõ poſſidet, vt hic, ⁊ l. iij. §. vnde vi. ſ. eo. ⁊ l. j. in fi. ſ. vſufr. quemad. ca. ¶ Sed tunc opp. ſi fru-
a ctuarius non fuit deiectus, ergo imputet ſibi[a] quare nõ fruitur Sol. Licet fructuarius nõ fuit deiectus, tamẽ metu ne deijciatur, ad eam non acceſſit: ideo priuatus eſt poſſeſſione naturali, q2 ſuſpicatus eſt ſe poſſe repelli, ideo ſtati quelita eſt ei, qui ſtat in fundo, ⁊ h3 ciuilem. l. clam poſſidere. §. fi. ⁊ l. ſeq. de acq. poſ. merito põt agere hoc interdicto vtili. vt no. ſ. e. l. j. §. ſiue autẽ. ¶ Tertio op. vſuſfructus perditur decennio, iſtud interdictũ durat anno, ergo non poteſt competere iſtud interdictum poſt amiſſum vſumfructum, l. corruptionem. C. de vſufr. Gl. dat ſol. multas, tene illam ꝙ hic loquitur de anno vtili, qui poteſt ſe extendere per multos annos continuos. Uel dic, ꝙ hic loquitur de eo qui ad iſtum deiectorem peruenit. ¶ Quero, hic dicit, ꝙ agitur contra predonem, quid ſi predo non eſt ſoluẽdo. Glo. videtur determinare, quod propter hoc contra dominum agi nõ poteſt. Ueritas eſt in contrarium, vt infra, de itine. actuque priua. l. j. §. ſi quis propter inundationem.

LEX III.

a Alexan. ¶ Imputet ſibi. Et ſic nota, ꝙ quis poteſt turbari in poſſeſſione, quanuis extra poſſeſſionem ſit vt in glo. ⁊ ibi Bal. in l. j. C. vbi de poſſeſ. agi opor.

LEX XI.

1 ☞ Quid ſit promittere poſſeſſionem liberam, ⁊ quid vacuã.

a VIm. [a]Oppo. ꝙ iſta lex non ſit bene ſituata. cum hic loquatur de violentia turbatiua. Gloſſ. fatetur contrarium, ⁊ dicit debuiſſe poni j. tit. j. Uel dic ꝙ hic loquitur de violentia expulſiua, quia dominus prohibet fructuarium. Prima cõmuniter tenetur. Ex qua vides, nunquid probare habeat qui agit interdicto vti poſſide-
b tis, dicemus j. ti. j. l. j. ¶ Ultimo ex ſine hu⁹ l. nota, ꝙ illa dicitur poſſeſſio non libera, que ab alio recipit turbationem. Nã quid ſit poſſeſſio vacua, habes in l. ij. ⁊ iij. ſ. de act. emp. Sz hic habes, qd eſt poſſeſſio libera: q2 illa poſſeſſio libera dr, que a nemine turbat, tetigi meli⁹ in l. Meuius. §. fundo. ſ. de le. ij. Naz poſſe tradere vacuã, ⁊ ñ liberã poſſeſſionẽ. Unde quid ſit promit-
b tere[b] liberam, ⁊ vacuam poſſeſſionem, dixi tibi in d. §. fũdo.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Vim. Pro intellectu huius l. vide Ba. in l. naturaliter. §. j. ſ. de acq. poſ.

b ¶ Promittere. Adde Bar. in l. ij. §. j. de act. emp. ⁊ Bal. in l. fi. C. de pac. inter emp. ⁊ vend. Ange. in l. in conuentionalib⁹. §. ſi quis vacuam. j. de verb. obli. ⁊ gl. in l. non idcirco. in gl. ij. C. de fide inſtru. Et quid ſi in pacifica poſſeſſione, vide Paul. de Leaza. in cle. gratie. de reſcript. ⁊ vide Bart. in l. precibus. C. de impub. ⁊ alijs ſubſti.

LEX XII.

1 ☞ Emptorem qui non admittit, priuat dominum poſſeſſione rei.

2 Colonus non debet admittere emptorem, vel procuratorem, niſi ſibi doceatur de emptione, ⁊ procuratione.

a COlonus. [a]Not.† quod qui nõ admittit. em-
1 ptorem, priuat dominũ poſſeſſione rei. Uidebitis in l. cum fundum. j. e. Secundo no. iſtud quod dicitur, niſi forte propter iuſtam ⁊ proba-
2 bilem cauſam. Quero† que eſt iuſta ⁊ probabilis cauſa. Gl. po-
b nit duas ſol. Primo propter [b] impenſas quas fecerat. Secũdo propter ignorantiam, nam poteſt dicere colonus, quid ſcio te emiſſe, vnde propter iuſtam ignorautiã iſtam poteſt emptorez repellere, vnde colonus non debet admittere procuratorez, vel emptorem, niſi ſibi doceatur de emptione vel procuratione.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Colonus. Quero an quis dicatur turbari, ſi penſio nõ ſoluatur. vide Bal. ⁊ Ang. poſt gl. in l. male agitur C. de pſcri. xxx. an. Quid autem ſi alij quam domino merces ſoluatur tãq3 domino. vide Bal. in l. cum nemo. C. de acq. poſ. Quid autem ſi poſſeſſionem nõ vult reſtituere, an dicatur turbare, vide etiã p Bal. ⁊ Ang. in d. l. male agitur. ⁊ quod no. Bal. in l. ſi quis in tãtam. C. vnde vi. Et quid ſit vis. vide l. j. §. quid ſit. in ver. vis, cũ ibi no. j. ꝙ vi aut clam. Et ſi quis per vim exportat fructus poſſeſſionis mee, dicit me turbare, nõ ſpoliare, ſm Bar. in l. poſt ſententiam. C. de ſen. ⁊ non ſufficit per teſtes probare turbationẽ, niſi probetur modus turbationis, ſm Bal. in q. incip. accuſat⁹ de vi turbatiua. Adde de materia huius l. Bal. cõſ. cccc xxxj. j. li. ⁊ quãdo quis dicatur terbare. per eundem conſ. cxxxiij. iiij.
b lib. ¶ Propter. Iſtud fallit in emphyteuta, qui non poteſt vti retentione, vt in auth. qui rem. ⁊ ibi Bal. C. de ſacroſan. eccle. ⁊ ꝙ poſſit quis rem retinere propter impenſas. not. Bal. in l. fi. C. commod. Bar. in l. ſi non ſortem. §. fi. ſ. de cond. indebi.

LEX XV.

SI vi me. Ibi clam feceris, ſcz vt mea poſſeſſio perdatur, ⁊ tibi queratur. Et nota † hic caſum pro opinione communi, quam tenet glo. glo. j. in l. j. §. ſiue autem. ſ. eodem. quod non requiritur neceſſario, ꝙ quis per vim me poſſeſſione priuet: ſufficit autem ꝙ per ipſum clam ſit factum, ꝙ ego perdam poſſeſſionem.

LEX XVII.

1 ☞ Si te deieci de fundo ⁊ tu me, an preſcriptio ſit interrupta, quod ſic.

2 Si tu deieciſti me, ⁊ ego incontinenti deieci te, contra te nõ datur remedium l. ſi quis in tantam.

3 Deiectus ſi ex interuallo recuperat poſſeſſionem, perdit interdictum vnde vi, non remedium d. l. ſi quis in tãtam. C. vnde vi. quo ad penam criminalem, nec etiam perditius accuſandi criminaliter.

4 Item taliter deiectus non perdit interdictum, quod ibi habebat pro alijs rebus amiſſis.

QUi poſſeſſionem. Hec eſt not. lex. Circa iſtã l. que-
1 ro, † ſi ego deieci te, ⁊ tu me incontinenti, an ſit interrupta preſcriptio: Gloſſ. hic innuit ꝙ non. Contrarium tenet ⁊ bene. ſ. pro emp. l. qui fundũ. §. idem iuris. Uidet mihi ꝙ tangatur in l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad le. Iul. de vi ⁊ probatur per rationem. Nã per ciuilẽ poſſeſſionẽ procedit preſcriptio. l. j. §. per ſeruum, qui in fuga. C. de acq. poſ. ⁊ l. qui fundũ. in princ. ſ. pro empt. Sed deiectus, qui recuperat incontinẽti nũquam deſijt ciuiliter poſſidere, l. iij. §. cũ igitur. ⁊ ibi no. ſ. e.
a ergo ⁊c. ¶ Secundo quero[a], pone, † ꝙ tu deieciſti me. ⁊ ego te i-
2 continenti, an perdidiſti ius tuũ: per l. ſi quis in tantã. videtur ꝙ non, q2 tua deiectio nõ habuit effectũ, ita dicit gl. Uidete domini, credo iſtã gl. dicere veritatẽ. Nam delictũ ceptũ ⁊ non cõſummatum nõ habetur pro facto quantũ ad actionẽ ciuilem vt in l.
3 vulgaris. §. qui furti. j. de fur. ¶ † Tertio querit gl. quid ſi ex interuallo recupero poſſeſſionẽ, an pdã cõditionẽ ex d. l. ſi quis
b in tantã ſaltẽ ad penã: Gl. nõ determinat. Aduerte[b] quando tu me deieciſti, ⁊ ego incõtinenti te deijcio, nihil perdo, q2 legitime feci, vt hac lege. Si vero ex interuallo. tũc poſſum queri plura Primo, an ego perdã interdictũ vnde vi, ꝙ mihi cõpetebat pro recuperãda illa. Et gl. ⁊ Iac. de Are. ⁊ Iac. But. tenẽt ꝙ ſic i l. ſi quis ad ſe fundũ. C. ad l. Iul. de vi. Sed 3riũ videt ſm vnã lec. C. de exce. l. l3. ſed illã lec. nõ teneas. Itẽ vt 3. l. ſi ali⁹. §. belliſſime. j. qd vi aut clam. ſed dic, ⁊ ibi dicã. ¶ Secundo põt q̃ri, an perdat cõdictio ex l. ſi quis in tantã. Ueritas eſt ꝙ nõ. in quãtũ illa eſt penalis, q2 actio cõpetẽs ad penã nõ cõpetit ad rẽ vel pre, ideo nõ perdit per hãc violẽtiã. caſus eſt in l. qui vas. i prin. j. de fur. ¶ Ulterius põt queri, an pdatur ius accuſandi criminaliter: Et iſtud puto ꝙ nõ pdatur, ſed licebit accuſato accuſa-
4 re accuſatorẽ ſuũ, per l. is qui reus. j. de pub. iu. † Quarto põt queri an perdat interdictũ qd habebat p alijs reb⁹ ibi amiſſis: Quidam ꝙ ſic, q2 ſublato principali tollitur acceſſoriũ. Truffa eſt. Nam iſtud interdictum pro rebus amiſſis põt habere locũ extincto iure, ſeu introducto pro pncipali re, l. j. §. ſi fund⁹. ſ. e.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Secundo quero. Uide gl. ⁊ Bart. in l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad legem Iul. de vi. gl. ⁊ Bar. i l. j. §. qui a me. ſ. e. nota tamen, ꝙ tenebitur lege Iul. de vi. §. qui furti. hic alleg. ⁊ not. Bal. in d. l. ſi quis ad ſe. ⁊ Bal. ibi tenet contra opi. Bar.

b ¶ Aduerte. De omnibus iſtis adde quod not. Bart. ⁊ doc. i d. l. ſi quis ad ſe fundum. C. ad legem Iul. de vi.

LEX XVIII.

1 ☞ Emptor deiectus poteſt incontinenti deijcere colonum nolentem eum admittere.

a CUm fundum. [a]Quero † quid ſi emptor
1 deiectus deiecit incontinẽti colonum nolentem eum admittere, qui volebat recuperare

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

b perare, an ſufficit. Quidam dicunt, b q ſufficit: ſicut enim domi
nus poterat per ſeipſum incontinenti recuperare poſſeſſionem
ita per emptorem. Alij contra dicunt. Pet. tenet primam opi.
vt refert Cy. C. eo. l. j. Hoc puto verum per l. ſi quis in ſeruitu-
tem. j. de furtis. τ ibi dixi.

ADDITIONES.

a Alex. ¶ Cum fundum. Ad iſtam l. cum fundum. vide Bar. in l.
vt vim. ſ. de iuſt. τ iur. τ glo. in l. ſi me in vacuam. de acqu. poſ. τ
ad hanc legem vide Bar. in l. iij. C. de pig. maxime in iij. q. vbi
de his que hic habent̃ no. τ an in caſu huius legis, detur colono
deiecto interdictum, an vero domino, vide not. in caſu l. ſi quis
in tantam. C. vnde vi. in gl. magna, τ ſm vltimã ſolutionẽ, iſta gl.
non probaret q ius recuperande poſſeſſionis nõ poſſet cedi. qd
ei. et no. Sed addo, q in cõtrariũ eſt tex. in l. qd ſi in diem. §. Ju
lian9, cũ ibi no. ſ. de pet. her. vbi interdictũ vnde vi, poterat ce
di, τ oẽs actiones ex maleficio deſcẽdentes: quod facit ad not. p
Bar. in l. ſtipulatus fuero illud, aut illud. de verbo. obli. Quid
autem in interdicto vti poſſidetis. Dic q cedi põt, l. ij. §. idem
Nerua. ſ. ne quid in loco publ. τ ibi no. τ ibi vide qñ quis tenet̃
agere, an liberet̃ cedẽdo, q no. Adde q Bal. in ca. j. §. ſi vero. de
pa. iu. fir. dixit, q ſi poſſum mea authoritate per vim etiã arma-
tam ingredi poſſeſſionẽ poſſum vẽdere etiã hãc rẽ, τ cedere hoc
ius emptori, qd ſua authoritate occupet, dũmodo ciuili modo
ingrediat̃, ſine authoritate facti, l. nõ eſt ſingulis. d reg. iu. Alle
gat Bal. gl. hic, τ hoc tz, licet dixerit q Jo. teneat contrariũ, eo
q2 licet marito occidere adulterum, non tñ licitũ eſt ei, cui mari
tus commiſit l. ſi quis graui. in prin. ſ. Sylla. tñ Bal. tz gl. hic, τ
dicit q facit ad queſ. d facto, dicit ſtatutũ, q offenſio liceat face-
re vindictã nũquid poſſit alij mãdare. Et dt q nõ, ſm p̃dictam
opi. Jo. quã credit verã Bal. in caſu dicit ſtatuti, q2 perſone d
mõſtratio, perſonalis eſt. l. ſeruus, ſi heredi. ſ. de ſtatu. lib. dũdi
cit perſone dũtaxat eius qui demõſtratus eſt. Jtẽ põt cedi inter
dictum de precario, l. illud §. actiones. ſ. de pet. her. Et ad pre
dictã queſtionem Bal. adde eundẽ in l. actiones. C. q me. cau. τ
Bal. in l. vt vim. in vj. q. ſ. de iuſt. τ iur. τ Bar. in l. non ſolũ. §. ſi
mandato. ff. de iniurijs. dixi poſt Bart. in l. ſi vnus. §. ſeruos. j.
de iniur. Jtẽ iſtis adde, qñ quis poſſit vindicare per aliũ, Bal. i
l. ij. C. de ſer. Et q ĩterdictũ vnde vi poſſit cedi, gl. eſt, τ ibi Bal.
l. lz. C. de exce. τ ad id qd dixi ſ. q actie deſcendens ex maleficio
poſſit cedi, vide Bal. in l. p diuerſas. in xvj. q. C. mã. vide q̃ ſcri-
pſi in l. ſi cũ dotẽ. §. trãſarediamur. in prin. ſ. ſol. mat. Adde q
ius recuperande poſſeſſionis nõ poſſit cedi. prout tz gl. tz Ro.
conſi. ccclxxxiiij. vbi conſuluit, q ſtante ſtatuto q conſors p̃fera
tur in venditione conſortis, q illud ius non põt cedi. Et an ius
proteſtandi poſſit cedi, vide Bal. cõſi. xlv. iiij. lib. Et an ius com
petens cõſorti de re vẽdicãda, poſſit cedi τ pactũ de retrouẽdẽ-
do, vide etiam Pau. de Caſt. conſi. xlv. inci. videtur dicendum.
b And. Barb. ¶ Quidam dicunt. Et vide glo. pro iſta opinione
Bar. in l. iij. §. cum igitur. ſ. eo. τ ſequitur hic Ang. τ vide Pet.
de Ancha. in cap. ſi. de preca. τ ibi dixi. Et pondera iſtum tex.
in ver. poſtea quia probat dictum Bar. contra Jo. τ vide Bal.
in c. j. §. ſi quis. de pa. iur. fir.

§. Eum qui. Interdictum recuperande poſſeſſionis concurrit cum petitorio. h. d. Opp. de l.
incerti. C. de interdi. τ l. ordinarij. de ſiei vend. Sol. ibi loquitur
in interdicto retinende poſſeſſionis, hic recuperande. Dico ple
ne in l. naturaliter. §. nihil commune. ſ. de acq. poſ.

LEX XIX.

Merito. Ad violentum expulſorem detinet pe
riculum interitus indiſtincte. No. tex.
1 ibi pluſquam fruſtrator. † Nota, q fur τ raptor ſunt
in maiori mora quam debitor fruſtrator: τ ideo non
diſtinguitur. vtrum eodem modo eſſet peritura penes petitorẽ
vel non, vt l. j. § rectiſſime. ſ. eo.

Vti poſsidetis. Tit. xvi.

LEX III.

1 ☞ Hoc interdictum quod competebat poſſidenti tantum ci-
uiliter vel naturaliter.
2 Hoc interdictum quod habeat locum pro qualibet re corporali
immobili.
Auxilium directum τ non vtile q habeat locum quando vltra,
verba legis lex extenditur ex mente, vt vtile ex interpretatione
3 Uſufructurario, τ vſurario q cõpetat hoc interdictum directũ
p vera poſſeſſione rei quẽ habẽt, nõ pro quaſi poſſeſſione iuris.
4 Hoc interdictum vtile q competat pro ſeruitutibus habenti-
bus cauſam continuam. τ pro habentibus cauſam diſcõtinuam
competit interdictum de tinere actuque priuato.
5 Pro quaſi poſſeſſione iuriſdictionis quod competat hoc vtile
interdictum.
6 Diſtinctio in ſeruitutibus an habeat cauſam continuam, vel
diſcontinuam, hz locum in ſeruitutibus tantum mere realibus.
7 Uſufructus τ vſus ideo preſcribitur quia poteſt teneri animo.
quaſi poſſidentis.
8 Hoc interdictum an habeat locum pro preſtationis perſona-
libus.
9 Hoc interdictum nõ habet locum pro cloaca, τ ibi de ratione.
10 Hoc interdictum quod detur ne turbet. τ ad intereſſe.
11 Hoc interdictũ datur perpetuo in eo qd peruenit ad turbãtem.
Jtem ne quis turbetur, ſed ad intereſſe turbationis preterite
non poteſt agi niſi intra annum.

Ait pretor. Gl. ponit caſum in duo-
bus poſſeſſoribus inſte, τc.
Ego intendo tractare materiam huius interdi-
cti hoc ordine. Nã primo quero, cui cõpetit hoc
interdictum. Secundo, pro quibus rebus cõpe
tat hoc interdictũ, τ hec duo examinabo in hoc
princi. Tertio, querã cõtra quos cõpetat hoc interdictum, τ hoc
examinabo j. ea. l. §. huius autem. Quarto, qualiter dz formari
petitio in hoc interdicto, τ hoc examinabo. j. e l. §. interdictum
autem. Quinto querã, quid habeat probare actor, quid habeat
probare reus, τ hoc dicã. j. e. l. j. §. fi. cũ l. ſeq. Sexto, qualiter ſen
tentia hic ſit ferenda, τ hoc dicã j. eo. l. ſi duo. in prin. Alia parti
cularia pertinentia ad hũc titulum in proceſſu examinabuntur.
1 ¶ † Redeo ad primũ, τ quero, cui competat a hoc interdictum:
a Reſp. poſſidenti tantũ ciuiliter vel naturaliter, vt hic in text. vt
j. ea. l. §. inter dictum antẽ. τ oportet q poſſideat nõ vi, nõ clam,
2 non precario ab aduerſario, vt hic, τ C. e. l. j. τ j. ea. l. §. fi. † Se-
cũdo quero, p quibus rebus cõpetat hoc interdictũ. Jn hoc ve-
niunt examinãde multe queſtiones. Quidã dicũt q pro edibus
tantum hz locũ directũ, vt hic Gl. noſtra dicit, q imo pro quali
bet re corporali immobili hz locũ interdictũ directum, vt j. l. j.
b §. interdictũ. Nec ob. b qd hic dicit̃ de edibus tãtũ, q2 hoc dictũ
c fuit gratia exempli. pl9 dicũt doc. c moderni, q2 qñ vltra verba
legis lex extenditur ex mẽte ipſius legis, hz locũ auxiliũ dire
d ctũ l. iij. in prin. de legit. tu. Sed qñ lex nõ extenderet d ex mẽte
ſed ex interpretatione Juriſconſultorũ propter ſimilitudinẽ ra
tionis, tũc haberet locũ vtile l. pe. ſ. ſi quad. pau. feciſ. di. τ illd
e puto verũ Nã illud e, qd eſt ex mẽte legis, eſt lex, l. nominis τ rei.
§. verbũ. τ l. j. j. de verb. ſig. lz in multis gl. reperiat, q ex mẽte
petat vtilis, l. actio. ſ. de neg. geſt. τ C. d neg. geſt. l. ſi curatoris
τ l. ex legato nois. C. de legat. τ per Cy. d act. ſuper arbore τ d
hoc tangit per doc. C. eo. l. j. in ij. q. τ l. j. de act. τ ob. pro q̃libet
ergo re corporali immobili hz locũ interdictũ. ¶ Quero ã p
rebus incorporalibus habeat locũ hoc interdictũ: Glo. dicit q
ſic pro quaſi poſſeſſiõe vſufructus, vel vſus vel ceteratũ ſerui-
tutum. Uide gl. que incipit pone caſuz. ibi pro incorporalibus
3 Pro examinãda gl. † primo q̃ro, de eo, qd dicit pro quaſi poſ-
ſeſſiõe vſufruct9, vel vſus, habet locũ hoc interdictũ vtile. Jſtd
videtur cõtra l. vlt. j. e. ti. vbi videt̃, q competat directũ, arg. p
hoc. ſ. tit. j. l. iij. §. vnde vi. Quidã volentes ſuſtinere gl. dicunt
quod duo cõſiderãda ſunt in fructuario, τ vſuario. Primo poſ
ſeſſio rei, in qua habet̃ vſus, vel vſuſfructus: τ in hac ſi vſufru-
ctuarius vel vſuarius turbet̃, hz interdictum directum, vt legi
bus cõtrarijs, ergo eſt quaſi poſſeſſio iuris, vt tãgit̃ i hac gl. τ
ſ. ti. j. l. ſi plures. §. deiectũ. τ l. ait p̃tor. §. itẽ ei. ſ. ex q cau. ma.
Et pro iſta quaſi poſſeſſione cõpetit vtile interdictum. Jta dicit
hic glo videte domini. ego in l. naturaliter. in prin. ſ. de acqui.
poſ. cõſueui reprobare hoc vltimũ: nam ſicuti ſeparata eſt pro
prietas a poſſeſſione, ita ſeparatus eſt vſuſfructus a poſſeſſione
qui vſuſfructus ẽ pars dominij, τ ſic nõ diceret̃ recte, quaſi poſ
ſideo dominiũ, nec dicitur recte quaſi poſſideo vſumfructũ. ca
ſus eſt in l. permiſceri. ſ. de acqui. poſ. τ ideo in hoc dico ſimpli
citer, q vſuſfructuario τ vſuario cõpetat interdictũ directũ p
vera poſſeſſione rei quam habent non dico pro quaſi poſſeſſiõe
4 iuris, vt dicit glo. in l. fi. j. eo. ¶ Ulterius dicit gl. q pro f cete-
f ris ſeruitutibus cõpetat interdictum vtile, iſtud videtur cõtra
l. j. j. de itine. actuq; priua. Propter qd debetis ſcire, q quedã
ſunt ſeruitutes, que habẽt cauſam continuã, τ pro illis cõpetit
iſtud interdictũ vtile, d. l. quoties. ſ. de ſer. τ in l. ij. i fi. ſ. ſi ſer.
vend. τ l. ſi forte. §. ſciendũ. e. ti. τ cõmum di. l. arbor. Quedam
ſunt que habent cauſam diſcontinuam, vt iter, τ actus. Et pro
iſtis non competit hoc interdictum, ſed recurrimus ad titu. de
5 itin. actuque priua l. j. j. tit. ij. ¶ † Quero, ego habeo iuriſdictio
nem in quodam caſtro, τ ſum in quaſi poſſeſſione iuriſdictionis,
vel habeo ius recipiendi ſeruitia in quoſdam homines, mecs
vaſallos, adſcriptitios, vel ſimiles vtrũ ſi turber habeat locũ
hoc interdictum: Certe in adſcriptitijs ſi ponimus eos adſcri-
ptos glebe, iudicamus de eis tanquam de re immobili, l. quem